

- 5 ושנים מכאן ומכאן קיימין מכשרת לה נמי על ידי פי תקרה שלה ותימא בה פי
- 6 תקרה יורד וסותם. מודינא לך בההיא: דכיון דאזיר פתוח *דמיא למבוי* מפולש
- 7 ועשוי לקפנדריא ולבקיעת* רבים. לימא אביי ורבא וכו': *קא סלקא דעת' טעמא
- 8 דרבא משום דקסבר בחד דופן או בשנים אמרינן יורד וסותם אבל בכל צד לא
- 9 אמרינן. בבקעה: להכי נקט בבקעה דמתוך שאינה סמוכה לבית אין לה דפנות
- 10 שאין עושין דפנות לשם אכסדרה אבל פעמים שעושין אותה לפני הבית ודופן
- 11 הבית סותמה מאחריה. לא אמרינן פי תקרה יורד וסותם: וטעמא מפרש בעירובין
- 12 (צד ע"ב) בד' דפנות לית ליה אבל אם היתה שם דופן שלמה אית ליה יורד
- 13 וסותם באחרנייתא לימא כו' אביי כרב ורבא כשמואל. אליבא דשמואל דכולי
- 14 עלמא לא פליגי: כך פירוש סוגיא זו בכל מקום שיכול להעמיד דברי אחד מהן
- 15 שלא במחלוקתן של אחרים ודברי השני אינו יכול להעמיד אלא במחלוקת אומר
- 16 כן* אליבא דשמואל ודאי כדקאמרת הוא דרבא לחודיה הוא דאמר כשמואל ואביי
- 17 אינו יכול להעמיד דבריו כשמואל ואליבא דשמואל לא פליג אביי למימר כשרה
- 18 דמה לענין שבת דמחיצות פי תקרה לחלל אכסדרה עבידן שהתקרה לצורך
- 19 אכסדרה נעשית לא שרי להו שמואל בסתימת פי תקרה כל שכן לענין סוכה שלא
- 20 לשם סוכה נעשו שהרי חוץ* לחללה של אכסדרה היא נעשית ומחיצות לצורך
- 21 תוכן עשויות ולא לצורך חוצה להן.

5 מכאן] שמכאן א שמיכן בד מכשרת] המכשרת א שלה] חסר א 6 *דמיא למבוי*] דומיא
 דמבוי מ 7 לקפנדריא] (לתנפ) לתפנדלייא א ולבקיעת*] ולבקעת מ רבים] (דגים) [רבים]
 ב וכו'] *חסר מ 8 בשנים אמרינן] כשנים אמרינ' פי תקרה א 9 אמרינן] פי תקרה נוסף
 א בבקעה (ראשון)] (ב) [בתוך] בקעה ב בבקעה (שני)] ביקעה א אכסדרה בבקעה בד שאינה]
 שאין ב לבית] או לכותל נוסף א 10 לשם] לשום ב אבל] אלא ב 11 סותמה] סתומה
 א 12 אבל... אית ליה] חסר א 13 כו'] חסר א דכולי] כוליה א כול<..> ד 14 שיכול...
 ודברי השני] חסר ב 15 אינו] שאין ב אומר] אותר א 16 כן*] כו' מ ודאי כדקאמרת הוא
 דרבא] כדקאמרינ' לרבא א הוא (ראשון)] הא ב 17 פליג] פליגי א 18 פי] רפי א עבידן]
 הוא דעבידן א לצורך אכסדרה נעשית] לצורך אכסדרא [לחלל אכסדרא נעשית] א 20 לשם]
 מקום נוסף אב חוץ*] הוא מ נעשית] עשויה א עשויה לא שרי לה ב

'בנסרים עבים טפח'. ב. בתוספות בד"ה 'סיכך' מובאים דברי רש"י וכאן נוסף: 'שאיין רחבים
 ד', ובעקבותיהם נוספו מילים אלה בתוך דברי רש"י בדפוס פרנקפורט. 13 לימא כו':
 אפשר שרש"י כאן חוזר לקטע לעיל 'לימא אביי ורבא בפלוגתא דרב ושמואל קמיפלגי',
 ויש כאן ד"ה חדש הבא לבאר ללומד את כוונת השאלה אחרי שקרא את מחלוקת רב
 ושמואל. במקור א אין 'כו' ואז אין כאן ד"ה חדש אלא המשך דברי רש"י.

[יט ע"א]

- 1 כי פליגי: אביי ורבא. אליבא דרב: ומילתיה דרב לא דחיקא לאוקומא בפלוגתא*
- 2 דאפילו אליבא דרב פליג למיפסלה. מחיצות: פי תקרה זה לשם אכסדרה נעשה
- 3 להיות לו מחיצה לחלל זה אבל לא להיות מחיצה לאויר שחוצה להן ואילו
- 4 מחיצה מעלייתא היא הוה סמכינן עלה אבל לאכשורה על ידי גוד אחית לא
- 5 דכי אגמריה רחמנא למשה לגוד אחית (לעיל ו ע"ב) במחיצה העשויה לחלל
- 6 שלה אגמריה ולא לחוצה לה ומיהו היכא* דיש לה פצימין אף על גב דלגוואי
- 7 עבידן לבוד בפחות משלשה כמחיצה סתומה היא. תנן וכן חצר המוקפת אכסדרה:
- 8 וגג אכסדרה מפסיק בין מחיצות הבתים לאויר שסיכך עליו אם יש ברוחב הגג
- 9 ארבע אמות פסולה דתו לא מהנו לה מחיצות הבתים. אליבא דאביי: במקום אביי
- 10 ובשבילו שתהא משנה זו מתורגמת לפי דבריו. כשהשוה את קיריו: שעשה* את
- 11 הקירוי* נמוך ולא נתן ראשי הקנים* על גבי תקרה שיהא פי תקרה נראה בה
- 12 אלא תלאו בשוה לפי הנסרים* שאין חודן נראה בסוכה כל תקרת גגותיהן חלקה
- 13 ושוה היתה ולא בשיפוע* כעין שלנו אלא כתקרת עליות. להא שמעתא: דאביי
- 14 ורבא. דברי הכל פסולה: דכיון דתקרה לחלל אכסדרה עשויה ולא לאויר שחוצה
- 15 לה אין פיה נעשה מחיצות לאויר. יש לה פצימין: בפחות משלשה. אביי אמר כשרה

[יט ע"א] 1 לאוקומא לאוקמיה א לאוקמה ב בפלוגתא* כפלוגתא בפלוגתא מ 2 דאפילו ואפי' א דרב פליג דרבא א דפליג ב למיפסלה למה פסלה א תקרה זה התקרה זו א נעשה נעשית אב 3 לו א לה א להן א לה א ואילו דאילו ב 4 סמכינן סמכיב לאכשורה לאכשוריה א 5 לגוד אחית גוד א גוד... ב 6 שלה שלוח א היכא* הכא במ 7 עבידן אמרינן נוסף ב במחיצה א 8 אכסדרה האכסדרא א לאויר שאויר נוסף א סכך נוסף ב מהנו מהני א מחיצות מחיצת א 10 ובשבילו בשביל ד משנה משנת א כשהשוה א *את הקירוי* קירו מ 11 ראשי ראש י א הקנים* קנים מ 12 הנסרים* שהנסרים מ נראה נראין בד בסוכה בתוך סוכה א תקרת תקרה א 13 בשיפוע* שיפוע מ עליות עליותינו א שלנו נוסף ב להא מתנו להא א 14 דכיון וכיון ב אכסדרה האכסדרא א 15 נעשה נעשות אב

[יט ע"א] 1 דרב (שני): צריך להיות 'דרבא', וכן הוא בדפוס פרנקפורט. 2 מחיצות: נראה שבתלמוד של רש"י הייתה מילת 'דמחיצות' גם במשפט 'אבל הכא', ולכך התייחס כאן. כך הנוסח בכתב יד מינכן 95 וכעין זה בהגהת כתב יד מינכן 140: 'אבל הכא דמחיצות לאו סוכה (בהגהת כתב יד מינכן 140: לסוכה) עבידי'. 3 לו: לחלל. ובמקור א: 'לה', היינו לאכסדרה. 12 תלאו: עדיף: 'תלאן', וכן הוא אצל ר"א מן ההר ובדפוס פרנקפורט. חודן: של הנסרים. 13 ולא בשיפוע*: כי אם התקרה בשיפוע אין אומרים פי תקרה יורד וסותם כמבואר בעירובין צד ע"ב (מתיבתא). כתקרת עליות: במקור א במקום 'עליות' הנוסח: 'עליותינו', ובמקור ב נוסף: 'שלנו'. והכוונה לתקרה שבין הבית לעלייה. ראה גם רש"י בעירובין צג ע"א ד"ה 'חציו' ובבא בתרא ו ע"ב ד"ה 'איתבר'.

- 16 אמרינן לבוד: ואף על פי שהפצימין לחלל אכסדרה נעשו ולא לאויר החיצון הוּא
- 17 לה מחיצה דכל פחות משלשה סתימה מעלייתא היא ושדייה להכא ולהכא*. ורבא
- 18 אמר פסולה: דלבוד לאו מחיצה היא אלא מהלכה למשה מסיני גמירי לה (לעיל
- 19 ו ע"ב) וכי גמירי לה להיות מחיצה לחלל הנעשה בשבילו אבל למשדייה להכא
- 20 ולהכא לא. והלכתא כלישנא קמא דרבא: ולא כלישנא בתרא דלבוד אמרינן אפילו
- 21 לאויר אבל סתימת פי תקרה לא אמרינן אלא לחלל. רב אשי אשכחיה לרב כהנא
- 22 כו': סוכה זו שתים כהלכתן היו לה דרום ומזרח והשלישית סמוכה לאכסדרה
- 23 ולא היה עושה בה טפח שאמרו חכמים. אחוי ליה: שהיה פצים שבו טפח ויותר
- 24 עומד אצל היוצא אבל משוך רוחבו לאחורי הסוכה* באורך שהאכסדרה עודף על
- 25 הסוכה ואינו נראה לתוכה אלא עומד בשוה לדופן בסופו. ושוה מבפנים: לאותם
- 26 העומדים בפנים אינו נראה אבל לאותם העומדים באכסדרה להלן מכנגד הסוכה
- 27 ואין רואין את חללה נראה רוחב פצים זה בהתחלת דופן שלישית לסוכה דאמרי
- 28 לענין מבוי שהכשירו בלחי אם נתנו להלן מן הפתח ששוה וכלה עובי הלחי
- 29 עם אורך הדופן שבפנים ונראה שהוא סוף הדופן שאינו בולט כלום לתוך חלל

16 אכסדרה] האכסדר' א החיצון הוּא] שחוצה לה הוּן א 17 ולהכא*] והכא מ ורבא
 ר. >.. ד 18 דלבוד] דלפוד א לה] חסר ב 19 הנעשה] העשויה א אבל] בכל נוסף
 בד 21 לחלל] [הנעשית בשבילו] נוסף ב כהנא] הונא ד 22 היו] הוּא אב לה] [דפנות]
 נוסף ב והשלישית] והשלישי ב 23 שבו] שלו בד 24 הסוכה*] סוכה מ 25 ואינו]
 (רא) נוסף ב ושוה] ושעה א 26 בפנים] מבפנים א מכנגד] כנגד א (מכנד) מכנגד
 ב 27 בהתחלת] בתחלת א דאמרי] דאמרינ' א 28 שהכשירו] דהכשירו ב 29 שבפנים]
 חסר א ונראה] כמי נוסף א כמו נוסף ב

20 דרבא: מילה זו היא ציטוט מהתלמוד, וכך או כעין זה בכל כתבי היד של
 התלמוד. בתלמוד הנדפס אין 'דרבא'. 21 לחלל: בהגהת מקור ב נוסף: 'הנעשית
 בשבילו'. 23 שאמרו חכמים: הכוונה לדברי תנא קמא לעיל ו ע"ב: 'שתים כהלכתן
 ושלישית אפילו טפח'. אחוי ליה: בתלמוד של רש"י לא היה הקטע שבתלמוד הנדפס
 'נראה מבפנים ושוה מבחוץ אי נמי', וכן אינו בכל כתבי היד. לפי זה רב כהנא הראה לו
 'נראה מבחוץ ושוה מבפנים'. ראה גם דק"ס. 25 ושוה מבפנים: ראה דברינו בדיבור
 הקודם. 27 בהתחלת: צריך להיות: 'כהתחלת' (בארות המים). דאמרי: אולי צריך
 להיות כבמקור א: 'דאמרינן', וכן ברש"י לרי"ף הנדפס. כן הוא גם בדפוס ויניציאה עם
 נקודתיים לפני 'דאמרינן' לסמן דיבור חדש אף שאין כאן ציטוט מהתלמוד. ובדפוס
 פרנקפורט הנוסח ברש"י: 'דאמר מר'. לגבי הקטע בתלמוד נחלקו עדי הנוסח. בתלמוד
 הנדפס הנוסח: 'דאתמר נראה מבחוץ ושוה מבפנים נידון משום לחי', וקרוב לכך בהגהת
 כתב יד ניו יורק 218. בכתבי היד ניו יורק 1608 ואוקספורד 23 מובא קטע זה בפתיחה
 'ואמר מר'. ברוב כתבי היד הקטע אינו. בהגהת כתב יד וטיקן ובהגהת כתב יד מינכן 140
 הקטע קיים ונפתח ב'דאמר מר'. ייתכן אפוא שרש"י כתב 'דאמר מר', והנוסח נשתבש
 ל'דאמרינן' או 'דאמרי'.

- 30 הפתח אבל בולט הוא לצד רשות הרבים כנגדו או מן הצד וניכר לעומדים מבחוץ
 31 שאינו מן הדופן. נידון משום לחי: והכא נמי נידון משום דופן. והיינו פצימה: זהו
 32 פצים שלה. לאחורי הסוכה*: חוץ לדופן האמצעי* שהוא אחוריה של סוכה. קנים:
 33 מן הסכך. והא בעינן הכשר סוכה: שיהא שבעה טפחים דעל כרחך סוכה באפי
 34 נפשה היא ומובדלת מזו. לבראי לא עבידן: דופן אמצעי זה לא לכך נעשה וגם
 35 שבצדדין תחילתן לשם סוכה נעשו אלא שהכניס דופן אמצעי לתוכן שראה
 36 שהיתה דייה בכך. לפני הסוכה: לצד דופן רביעי הפתוח משוכין ויוצאין להלן
 37 מאורך דפנות הצדדין. וממשכא ואזלא חד דופן: מדופני הצדדין בהדייהו. מהו
 38 דתימא: כיון דלא ממשיך דופן שני בהדה מוכח מילתא דבאפי נפשה היא והא
 39 לית בה שבעה טפחים בהכשר סוכה. קא משמע לן: דמן* סוכה הוא והוי כשתים
 40 כהלכתן ושלישית אפילו טפח דלא ממשכא עד הרביעית וכשרה. הכי גרסינן לא
 41 נצרכא אלא לסוכה שרובה* צילתה מרובה מחמתה ומיעוטה חמתה מרובה מצילתה.
 42 הכי* גרסינן מהו דתימא תיפסל בהך פורתא. יוצא מהכשר: שאינו מסוכך כהלכות
 43 סוכה. מתורת סוכה: שאפילו מין כשר אינו. לא יהא אלא אויר: ופשיטא דכשר

30 הוא] חסר א 31 נידון (ראשון)] בלחי נוסף ב 32 שלה] לה אב הסוכה*] סוכה במ
 האמצעי*] אמצעי מ אחוריה] אחרוה ב 33 סוכה (ראשון)] [סוכה] ב שיהא] שהוא א
 דעל... לא עבידן] [דהא על כרחיך סוכה באנפי נפש' היא ומובד' מזה לבראי לא עבידן] א
 34 נפשה] נפשה ב מזו] (למאי) נוסף ב אמצעי] האמצעי א לכך נעשה] נעשה כך א
 נעשה לכך ב 35 סוכה] הסוכה ב שהכניסו א אמצעי] האמצעי אב 36 דופן]
 הדופן ב 37 דפנות] חסר א 38 בהדה מוכח] בחדא מוכחא א ... מוכחא ב דבאפי
 נפשה היא] דאנפיה נפשא הוא א 39 בהכשר] כהכשר אב דמן*] דמין מ סוכה (שני)]
 הסוכה אב 41 נצרכא] הוצרכא א שרובה*] שרוב[ה] ב שרוב מ מרובה (ראשון)]
 חסר א 42 הכי*] הכא מ בהך] בהאי אב מהכשר] סוכה נוסף א כהלכות] כהילכת
 אב 43 מתורת] יוצא מתורת א מין] המין א

31 והיינו: כך הנוסח בכל כתבי של התלמוד, אך בתלמוד הנדפס: 'ולחי היינו'. פצימה:
 כך גם הנוסח ברוב כתבי היד של התלמוד ואצל רבנו חננאל, אך בכתב יד וטיקן
 ובתלמוד הנדפס: 'פצימין'. 32 קנים: דיבור המתחיל זה צריך להיות לפני ד"ה
 'לאחורי'. 33 שבעה טפחים: כדלעיל טז ע"ב. דעל כרחך סוכה באפי נפשה היא
 ומובדלת מזו: לכאורה היה צריך לפרש זאת כבר לעיל, ביחס ל'והא בעינן שלש דפנות'!
 ונראה שבתלמוד של רש"י הייתה תחילה שאלת 'והא בעינן הכשר סוכה' ואחריה שאלת
 'והא בעינן שלש דפנות', וכן הוא בכתבי היד מינכן 95, מינכן 140 ואוקספורד 23
 ובר"ן. 35 לשם סוכה: הפנימית (ר"ן). שראה: מהרש"ל הגיה: 'אחר שראה', ובדפוס
 פרנקפורט מצויה מילת 'אחר' בסוגריים מרובעים. 40 עד הרביעית: עד מקום שהיה
 ראוי להיות דופן רביעית, היינו עד כלות דופן שכנגדו (בארות המים). הכי גרסינן לא
 נצרכא אלא לסוכה שרובה: כוונת רש"י שיש לגרוס כך, וכך או כעין זה ברוב עדי הנוסח
 של התלמוד, ולא כגרסת כתב יד אוקספורד 23: 'הכא ברובה'. 42 הכי* גרסינן מהו
 דתימא תיפסל בהך פורתא: כך הנוסח בתלמוד בכתבי היד מינכן 95, וטיקן, אוקספורד 23

- 44 דאפילו אויר החמור ממנו אינו פוסל בשיעור זה. אמר ליה רבי אבא: להכי אהני
 45 נידון כסוכה דאשמעינן תנא לומר שישנין תחתיו דאילו אויר פחות משלשה
 46 מצטרף להשלים שיעור הסוכה אבל אין ישנים תחתיו.

[יט ע"ב]

- 1 טיט הנרוק* יוכיח: שראוי להריקו מכלי אל כלי כגון שהוא רך. שמצטרף: להשלים
 2 שיעור מ' סאה. והטובל בו: בארבעים סאה שכולו טיט נרוק*. לא עלתה לו טבילה:
 3 דהכי תנן במסכת מקוואות (ז, א) אלו מעלין ולא פוסלין השלג והגליד והכפור
 4 וטיט הנרוק ומעלין היינו משלימין אשלומי אין בפני עצמו לא. מתני' כמין צריף:
 5 כוך של ציידין שאורבין בתוכו* את העופות ועשוי ככוורת שמשפעת והולכת
 6 שגגו וקירותיו אחד. או שסמכה לכותל: הטה ראשי הקנים* על הכותל *וראשן

44 [אור] האויר א [בשיעור] כשיעור אב 45 [לומר] למימ' ד [שישנין] ישינין ד [תחתיו]
 לא נוסף א [תחתיו] בחסר ד

ובתלמוד הנדפס. לפי נוסח זה תיפסל כל הסוכה בגלל החלק שחמתו מרובה מצילתו.
 בכתב יד ניו יורק 1608 אחרי 'מהו דתימא' כתוב: 'האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי'
 ובהגהה שם נוסף: 'ותפסל בהך פורתא'. גם בפסקי הרי"ד ובר"ן מובא רק 'האי לחודיה'
 וכו'. לנוסח זה רק החלק שחמתו מרובה יהיה פסול. בכתבי היד מינכן 140 ולונדון
 שולבו שני הנוסחים: גם 'האי לחודיה' וכו' וגם 'ותיפסל' וכו'. רש"י השמיט את 'האי
 לחודיה' וכו' כי אין כל חלק עומד בפני עצמו, שהרי שתי דפנות נמשכות כאן (דק"ס).

[יט ע"ב] 1 הנרוק* [הנדוק מ 2 מ' *] חסר מ בארבעים [ארבעים ב שכולו] שכולה
 א נרוק* [הנרוק ב נדוק מ 3 מקוואות] מקוואות [או] ת ב והגליד [והגליד ב 4 וטיט] והטיט
 ב מתני' [פיס'] בפיס' ד 5 כוך [של (ד צד) נוסף אבור ב בתוכו*] בוב בה מ 6 שסמכה
 שסמוכה א הקנים* קנים מ *וראשן השני* [וראשו... ב וראשו אחד מ

[יט ע"ב] 1 הנרוק*: כבמקורות אבד וכן ברוב עדי הנוסח של התלמוד, וכך משמע
 מהמשך דברי רש"י: 'שראוי להריקו'. כך הנוסח גם בכתבי היד של המשנה קויפמן
 ופרמא 3173 ובקטע הגניזה שפרסם כץ, גנזי משנה, עמ' רסט. במקור מ: 'הנדוק', וכן
 בתלמוד הנדפס ובפירוש קדום. בזבחים כב ע"א מקצת עדי נוסח של התלמוד גרסו
 'הנדוק' ומקצתם: 'הנרוק'. רש"י שם פירש לפי נוסח הדפוס: 'נדוק: דק שראוי להריקו
 מכלי אל כלי', אך בכתב יד פריס 325 שם: 'נרוק: רך שראוי' וכו', ובכתב יד ירושלים
 4°13: 'נרוק: (כך) [רך] שראוי' וכו'. 2 שכולו: כל המקוה. 3 השלג והגליד והכפור
 וטיט הנרוק: במשנה נזכרים גם מלח וברד. 5 בתוכו*: כבמקור א וברוב עדי הנוסח
 של רש"י על הרי"ף, מחזור ויטרי (עמ' תתג), ר"י מלוניל ור"א מן ההר. ובכתבי היד פריס
 וברלין של רש"י על הרי"ף ובאור זרוע (סי' רצג): 'בו'. ככוורת: ראה דברינו לעיל ז ע"ב
 ד"ה 'כעין כוורת'. 6 *וראשן: כבמקור א, וכן אצל ר"י מלוניל ובר"ן.

- 7 השני* על הארץ. לפי שאין לה גג: שאינו ניכר מהו גג ומהו כותל דאהל משופע
 8 לאו אהל הוא אלא אם כן יש בו טפח זקוף כדקתני בברייתא בגמרא*. גמ'
 9 שאם הגביה מן הקרקע טפח: אתרוייהו קאי אמרינן לבוד בזקיפה ויש שם טפח
 10 זקוף וניכר הצריף שהוא גג וכיון שיש בו שיעור אהל בזקיפה הוי אהל. או אם
 11 הרחיקה כו': אסמכה על הכותל קאי אם הרחיק ראש הסמוך לכותל *מן הכותל*
 12 טפח והיתה סמוכה על יתידות אמרינן לבוד ממנה ולכותל ובשוה ולא בשיפוע

7 גג (שני) [הגג אבד] [כותל] [הכותל אבד] 8 בברייתא [במתני' ב בגמרא*] בשלשה מ גמ'
 חסר אב 9 הגביה [הגביהה א טפח (ראשון)] [תו' אם הגביהה מן הקרקע טפ' יש לפרשה
 בב' עניינים חדא אם הגביה מן הקרקע טפח פי' כגון שעשה מחיצה מרובעת בגובה טפח ואח"כ
 אפי' עשה למעלה כמין צריך כשירה בע"א כדפי' רש"י שכיון שעשה חלל טפח אויר חשבינ' ליה
 כמו מרובע אותו אויר וכן מוכח בירושלמי דגרסינ' התם מודה ר' אליעזר לחכמי' שאם היתה
 נתונה על ד' אבנים או שהיתה גבוהה מן הארץ פותח טפח כשירה היינו משמע אויר פותח
 טפח אע"פ שהוא מגולה וכן פי' ריב"א בב' דרכים] נוסף א 10 שיש] דיש א 11 ראש]
 ראשן א הסמוך לכותל] הסמוכה ב *מן הכותל*] חסר א מכותל מ 12 יתידות] היתידות
 א ולכותל] ובכותל א

7 השני*: כבמקורות אב, רש"י על הרי"ף, מחזור ויטרי (עמ' תתג), אור זרוע (סי' רצג),
 ר"א מן ההר ורש"י לעיל ז ע"ב ד"ה 'או שסמכה'. 9 שאם הגביה מן הקרקע טפח:
 במקור א יש כאן הוספה בגיליון:

תו' אם הגביהה מן הקרקע טפ': יש לפרשה בב' עניינים. חדא אם הגביה מן הקרקע
 טפח פי' כגון שעשה מחיצה מרובעת בגובה טפח ואח"כ אפי' עשה למעלה כמין
 צריך (צ"ל: צריף) כשירה. בע"א כדפי' רש"י שכיון שעשה חלל טפח אויר חשבינ'
 ליה כמו מרובע אותו אויר. וכן מוכח בירושלמי (סוכה א, יב) דגרסינ' התם מודה ר'
 אליעזר לחכמי' שאם היתה נתונה על ד' אבנים או שהיתה גבוהה מן הארץ פותח
 טפח כשירה, היינו משמע אויר פותח טפח אע"פ שהוא מגולה. וכן פי' ריב"א בב'
 דרכים.

בתוספת מובאים שני ביאורים לדברי הברייתא 'אם הגביהה מן הקרקע טפח': או
 שהגביה עם דופן שגובהה טפח, או כביאור רש"י שהגביה ללא דופן והרווח נחשב סתום
 מדין לבוד. בהמשך מובאת ראייה לפירוש רש"י מלשון התלמוד הירושלמי. התוספת
 נחתמת בציון העובדה שגם ריב"א הביא שני פירושים אלה לברייתא. תוספת זו מצויה
 גם בתוספות, תוספות הרא"ש ותוספות רבינו פרץ. אך בשלושת קבצי התוספות הלשון
 כמעט זהה, ואילו לשון התוספת כאן שונה מהם והסיום 'וכן פירש ריב"א בב' דרכים'
 נמצא רק כאן. וראה לעיל, עמ' 61. הגביה: אולי צריך להיות כבמקור א: 'הגביהה', שכן
 הוא ברוב עדי הנוסח של התלמוד, ובכתב יד ברלין של רש"י על הרי"ף ובפסקי הרי"ד
 וריבב"ן ורא"ה. אך בכתב יד וטיקן ובתלמוד הנדפס: 'הגביה', וכן ברוב עדי הנוסח של
 רש"י על הרי"ף ובתוספות ד"ה 'שאם' ואצל רי"א, ר"א מן ההר והמכתם. אתרוייהו:
 על העושה סוכתו כמין צריף ועל סמכה לכותל. 10 אם הרחיקה: כעין זה הנוסח
 בכתבי היד של התלמוד מינכן 95 ואוקספורד 23: 'שהרחיקה', אך בשאר עדי הנוסח של
 התלמוד: 'שהפליגה' או 'שאם הפליגה'.